

Hámos Imre A Lányaival

Ez a férjem, Hahn Imre és a két lányunk, Marika (jobbra) és Judit (balra). Mátyásföldön a kertünkben készült a kép, valamikor az 1940-es években.

1929-ben házasodtunk össze, én 17 éves voltam, a férjem 30. A házat, ahova költöztünk, már együtt néztük ki az esküvő előtt. Pest környékén akartunk venni, mert az anyósommal közösen volt ez, és ő vidékre akart menni. Nagyon szeretett engem. Jobban szeretett nálam lakni, mint a saját lányainál. Minden hónapban bement egy-két napra a lányaihoz, de egy-kettőre telefonált a férjemnek, hogy gyere értem, megyek haza. Jó kis pletykás öregasszony volt. A testvére, a Lina néni ott lakott szintén Mátyásföldön, és összeültek és pletykáltak a családról. Kedves asszony volt,

a gyerekeket nagyon szerette, vitte őket moziba, amikor még jól volt. Az anyósom semennyire nem volt vallásos. Templomba nem járt. Böjtölt [Jom Kipurkor].

A férjem a MEFTER-nél, a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaságnál dolgozott, pontosan nem tudom, milyen pozícióban, előadóféle volt. Mi ki voltunk keresztelkedve [lásd: kikeresztelkedés], a férjem hivatala miatt. Volt jóakarója, egy kollégája, aki erőszakolta, hogy keresztelkedjen ki, hogy akkor nem lesz semmi bajunk. 1934-ben már azért a zsidókat nem látták szívesen. És a munkahelyét szerette. Megmondom őszintén, nem tudom, hogy aztán előléptették-e. Akkor valahogy nem figyeltem a rangokra meg ilyesmire. Mindig egy kicsit több pénzt kapott.

A budapesti Rózsák tere templomban lettünk megkeresztelve. Az idősebbik lányom, Marika 10 hónapos volt, ő 1933-ban született. Ő is kikeresztelkedett, a Judit lányom kereszténynek született 1935-ben. A keresztapánk volt csak ott. Nem is volt keresztanyánk. A férjemnek ez a kollégája egy idősebb, nagyon vallásos ember volt, ő volt a keresztszülőnk. Nem hiszem, hogy hittanra járnunk kellett volna. Katekizmust vagy nem tudom mit, valami könyvet kaptam, és azt elolvastam. Annyira nem volt ez [a kikeresztelkedés] téma, és nem is jöttünk össze keresztény emberekkel, hogy amikor Judit megszületett, azt sem tudtuk, hogy ki legyen a keresztszülő. Akkor zöldkeresztes védőnők [lásd: Zöldkereszt] voltak, akik a terhes nőkkel meg a gyerekekkel foglalkoztak, és megkértem a zöldkeresztes nővért, hogy vállalja el. És ő lett a keresztanyja. A megkeresztelésre nem is emlékszem. Nem volt ünnepség.

Én nem is akartam. Az édesanyám nem nagyon, de elég vallásos volt. Nem viselt parókat, mint például az ikertestvére, de megtartotta a péntek esti gyertyagyújtást. És én ebben a vallásban nevelkedtem, erre a hittanra jártam, azt jobban tudtam, mint a keresztény hittant. A férjemnek az volt a kívánsága, hogy asszimilálódjunk. És én nem akartam, és nagyon hosszú ideig vitatkoztunk rajta, én azt mondtam, hogy én abba beleegyezem, hogy a gyerekek is legyenek keresztény hiten, de én nem akartam. De azt mondta a férjem, hogy nem nevelhetünk kétféle gyereket a családban -- mert akkor úgy volt, hogy a fiú keresztény, a lány zsidó lett volna. [Az akkori magyarországi törvények értelmében a vegyes házasságban születő gyermekek esetében a fiúk az apjuk, a lányok pedig az anyjuk vallása szerint lettek bejegyezve -- A szerk.] És annyira erőszakolta ez a kollégája a férjemet. És a végén mégiscsak bedőltem ennek.

Természetesen minden tőlem telhetőt megtettem, különösképpen, amikor iskolába kerültek a kislányok, hogy megfelelő vallásos nevelést kapjanak; templomba jártam velük, elsőáldozók voltak stb. De én sokat nem tudok a keresztény vallásról azóta sem. És nagyon háborogtam a háború alatt, hogy milyen pápa az, aki hagyja, hogy a keresztvíz, ami minden bűnt lemos, a zsidókról nem mosta le azt, hogy zsidók voltak. A kikeresztelkedett zsidók éppúgy üldözöttek voltak, mint a nem kikeresztelkedettek. Szerintem a férjemnek is csak formáság volt [a kikeresztelkedés]. Ő még a templomba se járt sose. Soha nem jött el a templomba. A férjem édesanyja egyáltalán nem volt vallásos. Neki teljesen mindegy volt ez. A katolikus vallásból azt tartottuk, amit a zsidók is tartanak, hogy karácsony meg húsvét, ajándék meg karácsonyfa.